

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Algemeen Voorzitter van de Raad voor Strafrechtstoepassing en
Jeugdbescherming
prof.dr. P.B. Boorsma
Postbus 30137
2500 GC DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
DDS 5670304

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 3 augustus 2011
Onderwerp Advies strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen en de ISD-
maatregel voor vreemdelingen zonder verblijfstitel

Geachte heer/mevrouw,

Met deze brief dank ik u voor het advies 'Regimesontwikkeling in de inrichting voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen' van 9 juli 2010. Onderstaand treft u mijn reactie op uw advies aan. Tot mijn spijt is deze beleidsreactie ernstig vertraagd. Hiervoor bied ik u mijn welgemeende excuses aan.

Legitimering plaatsingen in Norgerhaven

In uw advies schrijft u dat, uitgaande van het gegeven dat de capaciteit voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen in Norgerhaven noodzakelijk blijft, het noodzakelijk is dat deze plaatsingen een wettelijke basis krijgen. Daartoe zal in (een deel van) deze inrichting een specifiek op de bijzondere opvang afgestemd regime dienen te worden gevoerd.

De ontwikkelingen in de vraag naar detentiecapaciteit voor strafrechtelijke vreemdelingen zijn zodanig dat er geen behoefte meer is aan de capaciteit voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen in Norgerhaven. Ik kan u daarom melden dat er met ingang van 1 januari 2011 een einde is gekomen aan de plaatsing van strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen in Norgerhaven.

Uitbouw van het regime in Esserheem

In uw advies schrijft u dat het activiteitenprogramma pas voldoet aan de eisen van bijzondere opvang als de inhoud ervan wordt ingevuld zoals bedoeld in artikel 20b van de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing gedetineerden (SPOG) en de toelichting daarop. Specifieke elementen daaruit zijn scholing in vaardigheden die zinvol zijn na terugkeer naar het land van herkomst. Herinvoering van een avondprogramma is ook in deze inrichtingen van belang. Daarnaast is het voor de gedetineerden van bijzonder belang dat er een betaalbare mogelijkheid is voor telefooncontact met relaties in het buitenland, aldus uw Raad.

Het VRIS regime is in die zin een regime van bijzondere opvang dat vanuit de locatie inspanningen worden verricht gericht op terugkeer. Deze inspanningen worden voornamelijk door de Dienst Terugkeer en Vertrek uitgevoerd. Voor DJI ligt de kern van het regime in het gegeven dat er ruimte dient te zijn voor maatwerk. Dit is ook de strekking van artikel 20B SPOG, waar in de toelichting staat "(...) ofschoon elk van deze inrichtingen een regime en een dagprogramma

voert die voldoen aan de wettelijke regels, bestaat in de inrichting voor de langverblijvenden meer ruimte voor activiteiten die de tenuitvoerlegging van de straf zo veel mogelijk dienstbaar maken aan het voorbereiden van de strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen op een leven na detentie dan in de inrichting voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen met een kort strafrestant. (...)" Deze ruimte wordt ingevuld op individuele basis en in samenwerking met ketenpartners.

Wat betreft het in Esserheem gevoerde regime verwijs ik graag naar het rapport van de Inspectie voor de sanctietoepassing (ISt) van juni 2010. Daarin geeft de ISt aan dat het algemene beeld dat uit de doorlichting naar voren komt, positief is. Volgens de ISt bejegenen de medewerkers de ingesloten vreemdelingen humaan en respectvol. Het detentieklimaat is open, gemoedelijk en humaan. Het inrichtingspersoneel is ervaren en bekend met de buitenlandse gevangenispopulatie. Ook met de rechtspositie van de gedetineerden is het goed gesteld. De intake is uitgebreid, persoonlijk en laagdrempelig, aldus de ISt. De detentiecentra Zeist en Esserheem bieden hun activiteiten binnen de door de Penitentiare beginselenwet gestelde kaders. In de huidige verbouwing van detentiecentrum Alphen aan den Rijn wordt de inrichting van de activiteitencentra meegenomen, hetgeen het aanbod van activiteiten beter zal faciliteren. Binnen Esserheem werkt men aan de verdere ontwikkeling van arbeid en onderwijs, onder andere door aanbod van activiteiten gerelateerd aan groenvoorziening en gerelateerd aan hygiëne.

Gelet op het bovenstaande deel ik het oordeel van uw Raad dan ook niet dat de locaties niet voldoen aan een regime dat recht doet aan bijzondere opvang.

Ik deel de mening van uw Raad dat er een betaalbare mogelijkheid moet zijn om te telefoneren met relaties naar het buitenland. Graag attendeer ik u op de conclusie van de ISt in haar eerder vermelde rapport over de locatie Esserheem, dat er een uitgebreid pakket aan mogelijkheden bestaat om gedetineerden in staat te stellen contact te onderhouden met de buitenwereld.

Individualisering detentiefasering

Uw Raad is van oordeel dat detentiefasering in het teken dient te staan van het doel van deze bijzondere opvang en dat overplaatsing vanuit Esserheem of Norderhaven naar het detentiecentrum vanuit dit oogpunt niet in alle gevallen functioneel is. Overplaatsing naar Alphen aan den Rijn heeft volgens uw Raad geen zin bij gedetineerden van wie het vertrek reeds tijdens het verblijf in Veenhuizen geheel is geregeld, of bij degenen bij wie juist is komen vast te staan dat uitzetting geen kans van slagen heeft. De Raad beveelt daarom aan de overplaatsing te individualiseren. Hierbij wordt tevens speciale aandacht gevraagd voor contra-indicaties in verband met plaatsing op een meerpersoonscel. Voorts geeft uw Raad in paragraaf 3.1 aan dat detentiefasering normaal gesproken resulteert in overplaatsing naar een regime met meer vrijheden, terwijl dit ten aanzien van de strafrechtelijke gedetineerde vreemdelingen juist andersom is.

Ik deel de mening van uw Raad dat de detentie in het teken dient te staan van het doel van deze bijzondere opvang. Ik wijs u er wel op dat artikel 2, tweede lid van de Penitentiare beginselenwet, mijns inziens geen verplichting inhoudt tot het verschaffen van steeds meer vrijheden aan de gedetineerde vreemdeling, naar gelang het moment van uitzetting nadert. De tenuitvoerlegging dient voor de vreemdeling zoveel mogelijk dienstbaar gemaakt te worden aan de

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Datum
3 augustus 2011

Ons kenmerk
DDS 5670304

voorbereidingen op het vertrek uit Nederland en de terugkeer naar het land van herkomst.

De systematiek waarbij vreemdelingen met een straf langer dan vier maanden voor het uitzitten van het laatste strafrestant (4 maanden) worden overgeplaatst naar een andere locatie, in casu Alphen aan den Rijn, is in de praktijk overigens losgelaten. Dergelijke overplaatsingen vinden niet meer plaats.

Indien er een contra-indicatie is voor plaatsing op een meerpersoonscel, wordt de gedetineerde elders geplaatst.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Datum
3 augustus 2011

Ons kenmerk
DDS 5670304

Minder restrictief regime en tegengaan onderlinge spanningen in Alphen aan den Rijn

Uw Raad merkt op dat in vergelijking met Veenhuizen het regime in Alphen aan den Rijn beperkt is qua activiteiten en bewegingsvrijheid. De geplande gebouwelijke aanpassingen kunnen, aldus uw Raad, bijdragen aan verruiming van het activiteitenprogramma. Uitvoering hiervan zou prioriteit moeten krijgen. Regime en bejegening zijn in het detentiecentrum sterker beheersgericht dan in Veenhuizen, terwijl het om dezelfde groep gedetineerden zou gaan. Uit oogpunt van veiligheid moeten bronnen van spanning tussen gedetineerden worden vermeden. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld om twee tv-toestellen met koptelefoon op de meerpersoonscel te plaatsen.

Het regime en het dagprogramma voldoen in alle inrichtingen waar strafrechtelijke vreemdelingen worden geplaatst aan de wettelijke regels conform artikel 20b Regeling SPOG. In de inrichting voor langverblijvenden bestaat meer ruimte voor activiteiten die de tenuitvoerlegging van de straf zoveel mogelijk dienstbaar maken aan het voorbereiden van de strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen op een leven na detentie dan in de inrichting voor strafrechtelijke gedetineerde vreemdelingen met een kort strafrestant.

In de inrichting voor kortverblijvenden zal, naast het aanbod van een standaardprogramma met activiteiten als lichamelijke oefening, geestelijke verzorging, bibliotheekgebruik, recreatie, ontvangen van bezoek en verblijf in de buitenlucht, de nadruk komen te liggen op de concrete voorbereidingen op het vertrek van de strafrechtelijke gedetineerde vreemdeling uit Nederland.

Aantonen doelmatigheid van de bijzondere opvang

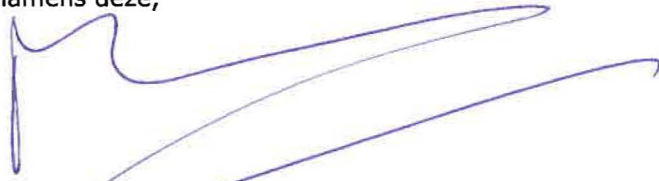
Uw Raad adviseert om informatie beschikbaar te stellen over uitzetcijfers en over de mate waarin strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen na hun straftijd alsnog in vreemdelingenbewaring worden genomen, aan de hand waarvan de effectiviteit van het regime van bijzondere opvang voor deze groep kan worden gestaafd.

De door u bedoelde informatie is gedeeltelijk al beschikbaar. Twee maal per jaar publiceert de minister voor Immigratie en Asiel de uitzetcijfers in de Rapportage vreemdelingenketen. De laatste rapportage is op 15 april jl aan de Tweede Kamer aangeboden en betreft de resultaten over de periode juli – december 2010.

Met betrekking tot de cijfers over de doorstroming van strafrechtelijke vreemdelingen naar de vreemdelingenbewaring kan ik u het volgende melden. Er wordt bij DJI gewerkt aan het opstellen van een 'profiel van de vreemdelingenbewaring'. In dit kader wordt onder meer in beeld gebracht hoeveel personen als uitgeprocedeerde asielzoeker instromen en hoeveel via VRIS. Voor dit onderzoek worden databestanden van DJI en IND aan elkaar gekoppeld. Dit onderzoek is primair bedoeld om inzicht te krijgen in de samenstelling van de gedetineerdenpopulatie ten behoeve van de regimesontwikkeling. Deze informatie kan echter ook voor andere doeleinden worden benut.

Ik vertrouw erop dat ik u met deze brief voldoende heb geïnformeerd.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

 E.M. ten Hoorn Boer
*Directeur Generaal Jeugd en
Sanctietoepassing*

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid

Datum
3 augustus 2011

Ons kenmerk
DDS 5670304